

”זה” קרה לפני ארבע שנים. שי ואני היינו אז בכיתה ז'. גרנו באותן שנים בעיר אחרת, ולמדנו בבית הספר המקומי. שי היה אומנם אחי התאום, אך הוא היה שונה ממני מאוד. הוא היה טיפוס "רוחני" כזה, אחד שחי לו בעולם קְשָׁלוּ. הוא אהב לקרוא ספרים, היה כותב שירים והגיגים, ותמיד שקוע במחשבות ובדמיונות. הוא היה ילד עדין ורגיש ובעל לב זהב, ומעולם לא פגע באיש.

כיוון שהיינו אחים, לא רצו להכניס אותנו לאותה כיתה, ושמו אותנו בכיתות המקבילות. אני הסתדרתי מצוין בכיתה שלי, והייתי מקובל בין הילדים. אך אצל שי המצב היה הפוך לגמרי. לרוע מזלו בכיתה שלו הייתה קבוצה של ילדים שמבחינה חברתית שלטו בכיתה ביד רמה. כל מי שלא היה מוצא חן בעיניהם - היה נדחה לשוליים. מי שניסה להתנגד להם היה עלול למצוא את עצמו מנוודה מהחברה. שי, מבחינתם, היה טרף קל. טיפוס שונה קצת, שקל לרדת עליו ולצחוק על חשבונו. הם פשוט התעללו בו. לא שיתפו אותו בשום דבר, לעגו לו ולגלגו על כל דבר שעשה או אמר. הוא הפך להיות שק החבטות של הכיתה. ילדים אחרים פחדו להתחבר איתו כדי לא למצוא את עצמם במצב שלו. נוסף לזה, למרות שהיה אומנם ילד חכם, הצטיינות בלימודים לא הייתה בראש מעייניו. הוא העדיף להשקיע בקריאת ספרים וכתובת שירים, על פני התכוננות של שעות לכל מבחן. התוצאה הייתה שציוניו בלימודים היו נמוכים, וגם המורים לא כל כך חיבבו אותו. אני, שעקבתי בצער אחרי כל זה מהצד, ניסיתי לעשות מה שיכולתי, אך מה כבר יכולתי לשנות?

חיינו הפכו לגיהנום. הוא שנא ללכת לבית ספר. הוא היה ילד שתקן, וספג הכול אל תוכו בלי להתלונן. אפילו להורים לא סיפר דבר. הם גילו בעצמם חלק מן הסיפור, רק כשחזר יום אחד מבית הספר כשפניו חבולות לאחר שכמה תלמידים היכו אותו. הם ניסו להתערב ולדבר עם המנהל שיעשה משהו בעניין, אך זה היה מעט מדי ומאוחר מדי. כששום דבר לא עזר הם דרשו להעביר אותו לכיתה שלי. המנהל סירב. "לא שמים שני אחים בכיתה אחת. זה עלול לגרום לבעיות חברתיות ולימודיות", הוא התעקש. ואני ראיתי לנגד עיני איך אחי האהוב הולך ודועך. כבודו העצמי מושפל עד עפר וכל אישיותו נרמסת על ידי כמה ילדים אכזריים, שיכול להיות שבעצמם לא היו מודעים למשמעות של מה שהם עושים."

יאיר עצר לרגע את סיפורו ונשם נשימה עמוקה, כאילו מנסה לאסוף כוחות בשביל המילים הבאות. הוא עצם את עיניו מנסה להתרכז, ואגלי זיעה בצבצו על מצחו. פניו היו מיוסרות כאילו הדברים קורים ממש עכשיו. לאחר כמה שניות של שקט, המשיך בסיפורו:

"בסוף השנה השכבה יצאה לטיול במדבר יהודה. באותו בוקר כשהתארגנו ליציאה מהבית שי פנה אל אימא שלנו ואמר לה שהוא לא רוצה לצאת לטיול. אימא ניסתה לעודד אותו: "למה לא, חמוד? אני בטוחה שתהנה שם. אתה הרי כל כך אוהב לטייל בטבע". אני הבנתי לליבו. כשאין לימודים ושיעורים, יש לתלמידים האחרים יותר פנאי להקניט אותו ולהציק לו. שי ניסה להתעקש עוד קצת, אך לבסוף נכנע ויצאנו שנינו לטיול. אני הלכתי עם הכיתה שלי שצעדה קדימה, והוא עם הכיתה שלו מאחור. שי צעד בסוף הטור, משתדל להתרחק מהילדים האחרים ולהתייחד עם מחשבותיו. הוא אהב מאוד את הטבע. הנוף והיופי שסביבו תמיד עוררו אצלו השראה שסייעה לו בכתיבת השירים שלו. הוא לקח איתו את המחברת שלו. המחברת האישית, שם היה כותב את כל סודותיו הכמוסים, הגיגיו והשירים שחיבר.

הטיול התנהל לו לאיטו וקבוצת הילדים השתרכה על פני מרחק גדול, כשמדי פעם עוצרים למנוחה ולצמצום פערים. זה קרה באחת העצירות, כאשר, כמו תמיד, שי הגיע אחרון. רוב הכיתה הייתה מכוונת במעגל סביב המדריך שאמר כמה דברי הסבר על מה שרואים מסביב. שי הגיע לאיטו והצטרף בשקט אל המעגל. אחד הילדים לא היה יכול להתאפק וזרק לעברו: "שוב העצלן הזה מגיע בסוף... תיזהר שלא תרחף יותר מדי, שי. שלא תיפול בטעות מאיזה צוק". כל הילדים פרצו בצחוק. שי שליבו ספג עוד חץ מורעל, נשך את שפתו, השפיל את ראשו ולא אמר דבר. הוא התיישב על איזו אבן בצד, שלף את מחברתו מהתיק, וניסה להתרכז במה שכתוב לפניו. אני לא הייתי נוכח באותו אירוע כיוון שהכיתה שלי צעדה כמה מאות מטרים קדימה. את כל מה שהתרחש שמעתי אחר כך מאחד התלמידים שהיו שם."

יאיר עצר לרגע בשטף דיבורו. עיניו היו רטובות. דמעה רותחת חצתה את פניו והמליחה את שפתו שהיו יבשות ורועדות. אגרופיו היו קמוצים ומצחו היה חרוש קמטים. ניכר היה שסערה מתחוללת בקרבו. דקה של דומייה חלפה לפני שהמשיך בסיפורו: "בועז, מי שהיה נחשב ל"מלך הכיתה", טיפוס קשה ושחצן, שהיה אחד מראשי המתעללים באחי, ניגש אל שי וחסף מידיו את המחברת. הוא נעמד על גבי איזה סלע, ואמר בקול מתקתק: "נו, אז מה יש לנו כאן?... כל העיניים הופנו אליו, נהנות מההצגה שמתחוללת לפנייהם חינם אין כסף. שי ניסה לקחת מידו את המחברת, אך בועז היה חזק ממנו. הוא פתח את המחברת ואמר: "מעניין מאוד. אני רואה שנהיית לנו משורר, אה?" שי התחנן לפניו: "בבקשה, תחזיר לי המחברת שלי. כתובים שם דברים אישיים". אך בועז התעלם מתחנונותיו. הוא התחיל לקרוא כמה שורות מהכתוב שם, כשכל הילדים מגחכים, ושי עומד שם חסר אונים כשכולו חיוור ורועד. המורה והמדריך צפו במחזה מן הצד ולא עשו דבר. כעבור כמה שניות של התעללות אכזרית כנראה שנמאס לבועז, והוא זרק את המחברת אל האדמה. שי התנפל עליה כעל אוצר יקר ואימץ אותה אל חזהו, כשדמעותיו מכתומות את שמו שהיה רשום על הכריכה בכתב ידו העדין. המדריך הכריז בקול: "קדימה תלמידים, ממשיכים הלאה במסלול", וכולם לקחו את תיקיהם והחלו בצעידה זריזה קדימה.

כולם חוץ מאחד.

כעבור דקה אחת בלבד נשמעה צרחה שפילחה את האוויר.

זו הייתה המורה צילה שהלכה בסוף טור התלמידים. הקול שלה הגיע עד לכיתה שלי שצעדה במרחק של כמה מאות מטרים קדימה. "תזעיקו חובש, מהר, הוא נפל!"

עשרות תלמידים פנו לאחור והחלו לרוץ למקום האירוע. לצידו של השביל השתרע לו מדרון תלול שבקצהו פעורה תהום עמוקה.

גם אני רצתי לשם כמו כולם. כיוון שהלכתי בתחילת המסלול הגעתי חזרה רק בין האחרונים. כשרק התקרבותי המדריך ניגש אלי ולפת אותי בשתי ידיו הגדולות: "עצור, יאיר, אל תסתכל למטה". לא הבנתי למה הוא עצר דווקא אותי. עברו כמה שניות עד שההכרה האיומה החלה לחדור למוחי - זה היה שי שנפל...

כעבור דקה אחת בלבד נשמעה צרחה שפילחה את האוויר.

זו הייתה המורה צילה שהלכה בסוף טור התלמידים. הקול שלה הגיע עד לכיתה שלי שצעדה במרחק של כמה מאות מטרים קדימה. "תזעיקו חובש, מהר, הוא נפל".

עשרות תלמידים פנו לאחור והחלו לרוץ למקום האירוע. לצידו של השביל השתרע לו מדרון תלול שבקצהו פעורה תהום עמוקה. גם אני רצתי לשם כמו כולם. כיוון שהלכתי בתחילת המסלול הגעתי חזרה רק בין האחרונים. כשרק התקרבותי המדריך ניגש אלי ולפת אותי בשתי ידיו הגדולות: "עצור, יאיר, אל תסתכל למטה". לא הבנתי למה הוא עצר דווקא אותי. עברו כמה שניות עד שההכרה האיומה החלה לחדור למוחי - זה היה שי שנפל...

נכנסתי להיסטריה. התחלתי להשתולל ובקושי רב הצליחו להרגיע אותי. ברקע קלטו אוזניי את קולה של המורה צילה, נסערת אף היא 'אני לא מבינה. הוא הלך לידי בצד השביל. לרגע אחד סובבתי את ראשי והוא כבר לא היה שם. כנראה סטה מהשביל בטעות והחליק למטה!...

לכוחות החילוץ וההצלה שהגיעו למקום כעבור חצי שעה לא נותר הרבה מה לעשות. אי אפשר להישאר חי מנפילה כזו..."

יאיר עצר בסיפורו, הוציא מטפחת מכיסו ומחה את פניו שהיו רטובות מזיעה ומדמעות. למרות הקושי לספר ולהיזכר בדברים נדמה היה שהוקל לו במקצת. כאילו אבן כבדה הוסרה מעל ליבו.

"למחרת התקיימה ההלוויה ולאחריה השבעה. אנשים רבים באו לנחם את ההורים על האסון הנורא. לאבד ילד קטן, עדיין לא בן שלוש עשרה, זה דבר בלתי נתפס ממש.

כעבור שלושה ימים המנהל והמורה ישבו בסלון שלנו, כשמסביבם כמה מתלמידי הכיתה, ביניהם גם בועז ואחרים, מאלו שהציקו לאחי. "אין מילים בפיי", אמר המנהל, "הוא היה ילד כל כך טוב. כמה חבל, למות פתאום בתאונה כזו. זה רק מלמד אותנו עד כמה חשוב להקפיד על תקנות הבטיחות בטיולים. זה ממש פיקוח נפש".

אני ישבתי שם בצד. הרגשתי שאני עומד להתפוצץ. הלב שלי היה מלא על גדותיו. קמתי ממקומי ונעמדתי במרכז הסלון. כל העיניים הופנו אלי. "זו לא הייתה תאונה, אדוני המנהל", לא יכולתי להבליג יותר, "זו הייתה התאבדות, או אולי יותר נכון לומר רצח..."

שקט מקפיא השתרר בחדר. כמה מן הילדים היושבים שם התכווצו במקומם.

אבא עצר אותי מייד "תפסיק, יאיר. מה עובר עליך?" אימא התנצלה לפני הנוכחים "זה קשה לו מאוד, אתם מבינים. שי הוא אחיו התאום. הם היו מאוד קשורים" "אסתי, קחי אותו בבקשה לחדר", היא ביקשה מאחותי הגדולה.

יאיר קם ממקום מושבו וניגש באיטיות אל החלון. בפתאומיות הסתובב אלי ופניו בווערות. קולו היה שבור:

"שיגידו מה שיגידו. אני יודע. זו לא הייתה תאונה! השביל היה מספיק רחב, ושי ידע לשים לב לדרך. הוא לא החליק בטעות. הוא פשוט רצה לעצור את ההשפלה הזו, אתה מבין? כמה כבר ילד קטן יכול לספוג? ילדים חסרי רגישות שפכו את דמו ורמסו את כבודו עד עפר. הצוקים רק סיימו את מה שהם התחילו..."

הצלצול לתחילת השיעור השני קטע את הדברים.

תלמידים אחדים החלו להיכנס חזרה לכיתה. יאיר התקרב אלי וסיים את סיפורו בזריזות. "לא רציתי לחזור עוד לבית הספר הזה. שנאתי את התלמידים. שנאתי את המורים. שנאתי את המנהל. לא יכולתי להסתכל להם בעיניים. שמחתי כל כך שכעבור כמה חודשים המשפחה נאלצה לעבור מקום מגורים כיוון שאבי החליף מקום עבודה, ואז עברתי לבית הספר הזה".

הכיתה כבר החלה להתמלא והשיעור עמד להתחיל. יאיר פנה לעבר מקומו וחתם את דבריו בשאלה: "רצית לשאול משהו נוסף?"

נזכרתי בסיבת השיחה שלנו.

שתקתי.

עכשיו הכול מובן.

